

Høringsbrev – forslag til nye vedtekter for kommunale barnehager

Til:

Barnehagenes samarbeidsutvalg (SU), kommunale og private barnehager, foreldreutvalg, arbeidsgivere, helse- og sosialtjenester, og øvrige berørte parter.

Fra: Rana kommune**Dato:** 17.12.2025**Sak:** 2025/21372

Rana kommune har utarbeidet forslag til nye vedtekter for de kommunale barnehagene. Vedtektene regulerer blant annet opptakskriterier, åpningstid, oppsigelsesfrist og andre forhold knyttet til barnehagetilbudet. Før endelig beslutning sendes forslaget på høring.

Oppsummering av de viktigste endringene i nytt forslag

- **Åpningstid:** Reduksjon til 9 timer daglig (f.eks. kl. 07.00–16.00).
- **Feriestengt:**
 - Enten: Barnehagene stenges i tre sammenhengende uker i fellesferien (ukene 28, 29 og 30)
 - Eller: barnehagen har stengt i stille uke og i romjulen
- **Opptakskriterier:**
 - Søskken prioriteres foran nærmiljø.
 - Søknadsdato fjernes som kriterium.
 - Tydeligere regler for venteliste og overflytting.
- **Frister:** Hovedopptak flyttes til 1. mars, overflytting til 1. februar.

Endringene er foreslått for å sikre kvalitet i barnehagetilbudet, mer forutsigbar drift og en bærekraftig bemanningssituasjon.

Bakgrunn og historikk

Dagens vedtekter og praksis

I Rana kommune har alle barnehager noen felles prioriteter for opptak. De lovpålagte prioritettene for barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter barnevernloven, har høyest prioritet, mens søknadsdato gir laveste prioritet. De ulike barnehageeierne har i tillegg forskjellige prioriteter som ligger mellom disse ytterpunktene.

De kommunale barnehagene har et stort antall slike prioriteter. I praksis får også disse en begrenset betydning, ettersom de kommunale barnehageplassene fylles under hovedopptaket og det sjelden fristilles plasser ellers i barnehageåret.

Dagens praksis medfører noen utfordringer:

- ✓ Høye prioriteter skaper forventninger om mulighet for barnehageplass utenom hovedopptaket, noe som sjeldent lar seg realisere. Dette kan føre til frustrasjon og misforståelser blant foreldre. Spesielt begrepet "øremerket plass" gir inntrykk av at det finnes ledige, reserverte plasser selv om dette i praksis ikke er tilfelle. Tidligere har det vært en praksis om å holde av fem øremerkede studentplasser, men disse har ikke vært i bruk på flere år, og det finnes ingen vedtaksfestet ordning som regulerer dette.
- ✓ Etter at rett til barnehageplass ble lovfestet i 2009, fører bruk av søknadsdato som prioriteringskriterium til utilsiktet forskjellsbehandling. Familier som får barn tidlig på året har større sjanse for å få ønsket barnehageplass enn de som får barn senere, til tross for at begge har en likeverdig rett til plass ved hovedopptak. Dette rammer også tilflyttende familier, som ofte ikke har mulighet til å søke tidlig.
- ✓ Nærmiljøprioritet er ikke tilstrekkelig tydelig definert i vedtektene, spesielt for områder uten kommunale barnehager. Dette skaper usikkerhet om hvilke barnehager som regnes som nærmiljø for barn i disse områdene.
- ✓ Søskenprioritet har i dag lavere prioritet enn nærmiljø, noe som kan føre til at søsken ikke får plass i samme barnehage. Dette har resultert i misnøye og klager fra foreldre, og utfordrer prinsippet om et barnehagetilbud som er godt tilpasset familienes behov.

Økende utfordringer med å sikre tilstrekkelig bemanning i barnehagene

Barnehagesektoren står overfor en stadig mer krevende bemanningssituasjon, både lokalt og nasjonalt. I mange kommuner, inkludert Rana, er det blitt en økende utfordring å få tak i vikarer og å rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte i barnehagene. Dette skyldes ikke bare økonomiske rammer, men i økende grad mangel på tilgjengelig arbeidskraft. Det finnes ikke nok fagpersoner til å dekke behovet.

Mangelen på vikarer forsterker utfordringen ytterligere. Når det ikke er mulig å hente inn kvalifiserte vikarer ved fravær, øker belastningen på det personalet som er igjen. Det kan føre til økt slitasje og sykefravær – og dermed en negativ spiral. Selv om det er et ønske å styrke barnehagetilbudet, er det viktig å erkjenne at bemanningsutfordringene ikke alene kan løses med økte bevilgninger til bemanning. Vi må også se på hvilket tilbud kommunen er i stand til å gi.

Viktige endringer i forslag til nye barnehagevedtekter

Kommunen har med bakgrunn i utfordringsbildet utarbeidet et forslag til reviderte vedtekter for de kommunale barnehagene. Forslaget inneholder flere endringer som vil kunne påvirke både familier og ansatte.

De viktigste endringene i forslaget er:

- Feriestengt: Det foreslås at barnehagene holder stengt i tre uker i fellesferien (ukene 28, 29 og 30) *eller* at barnehagen har stengt i stille uke og i romjulen. Dette gjøres for å sikre at barn og ansatte får en sammenhengende ferieperiode, og for å bidra til en mer bærekraftig drift.

- Redusert åpningstid: Dagens åpningstid foreslås redusert med 30 minutter per dag. Ny åpningstid vil være på 9 timer daglig. Dette skal bidra til bedre arbeidsvilkår for de ansatte og kvalitet i barnehagetilbudet.
- Tidligere frist for hovedopptak: Fristen for å søke hovedopptak til barnehage foreslås fremskyndet fra 1. april til 1. mars, mens frist for overflyttingsopptak flyttes fra 1. mars til 1. februar. Dette vil gi bedre tid til planlegging og fordeling av plasser og tidligere avklaring om plass til familiene.
- Tydeligere opptakskriterier: Kriteriene for opptak til barnehage er gjennomgått og tydeliggjort for å sikre en mer forutsigbar og rettferdig behandling av søknader.

De viktigste endringene i opptakskriteriene er:

- Søsken får prioritet foran nærmiljø: Det foreslås at barn med søsken i samme barnehage skal ha høyere prioritet enn kriteriet «nærmiljø». Erfaringer viser at motsatt rekkefølge har ført til tilfeller hvor søsken får tilbud om plass i forskjellige barnehager hvis første barn ikke får plass i nærmiljøet. Dette skaper praktiske utfordringer for familiene.
- Søknadsdato fjernes som kriterium: Tidspunktet for når søknaden sendes inn vil ikke lenger ha betydning for opptaket. Alle barn som har rett til barnehageplass og lik prioritet, skal vurderes likt, uavhengig av når barnet ble født og søknaden ble sendt inn.
- Barn som har fått tilbud om barnehageplass, blir ikke lenger stående automatisk på venteliste til barnehager de hadde på høyere valg. Foreldre må selv sende ny søknad dersom de ønsker å bytte barnehage. Dagens praksis, der barn med tildelt plass i annen barnehage enn 1. valg automatisk blir stående på ventelisten, fører til at mange søknader tas med i overføringsopptaket, uten at foreldrene er klar over eller ønsker dette. Dette fører videre til unødig saksbehandling ved at tilbud sendes ut til familier som ikke ønsker barnehagebytte.